

20.000, nekatere celo 50.000 gold., in 5 jih je, katere imajo celo po čez 100.000 gold.

Tudi na Štajarskem so si uže veliko prizadevali za napravo kmetijskih založnic, al — pomoči od zgoraj, od države povsod manjka.

Le pomislimo, koliko milijonov je ministerstvo, zapeljano po ustavovorni koteriji, potrosilo železnicam, da je leta 1873. ogromni znesek 80 milijonov posojila razdelilo nepotrebnim.

Naj bi Bog dal, da pride ministerstvo na krmilo vlade, katero sprevidi, kje je pomoči treba in kje ni izposojen denar zavržen, ampak naložen v podporo kmetijskemu stanu in na korist državi sami.

Proračun neposrednih davkov v Avstriji za leto 1879.

Pričujoči pregled kaže našim bralcem, koliko vsake vrste davka bode iz vsake dežele našega cesarstva v

Dežela :	Zemljiški davek	Hišni davek	Obrtnijski davek	Dohodninski davek	Skupaj
Doljna Avstrija	3 milijone 800.000	9 milij. 986.000	3 milij. 37.000	7 milij. 732.000	24 milij. 875.000
Gornja Avstrija	2 „ 195.000	— 835.000	— 368.000	— 669.000	2 „ 67.000
Salcburška	— 374.000	— 202.000	— 75.000	— 135.000	— 789.000
Tirolsko in Predarlško	1 milijon 81.000	— —	— 185.000	— 333.000	2 milij. 599.000
Štajarska	1 „ 998.000	1 milij. 288.000	— 399.000	— 742.000	4 „ 427.000
Koroška	— 695.000	— 235.000	— 101.000	— 166.000	1 „ 197.000
Kranjska	— 850.000	— 312.000	— 112.000	— 194.000	1 „ 468.000
Istra, Trst in Goriška	— 646.000	— 781.000	— 79.000	— 923.000	1 „ 429.000
Dalmacija	— 346.000	— 177.000	— 863.000	— 59.000	— 645.000
Česka	13 milijonov 781.000	4 milij. 863.000	2 milij. 644.000	4 milij. 251.000	25 milij. 539.000
Moravska	5 „ 297.000	1 „ 649.000	— 975.000	1 milij. 537.000	9 „ 458.000
Šlezija	— 971.000	— 335.000	— 213.000	— 468.000	1 „ 987.000
Galicija	4 milijone 508.000	2 milij. 697.000	— 691.000	2 milij. 93.000	9 milij. 989.000
Bukovina	— 358.000	— 290.000	— 88.000	— 108.000	— 934.000

Skupaj po tem izkazku plačujejo tedaj navedene Avstrijske dežele v državno (cesarsko) blagajnico zemljiškega davka 36 milijonov in 900.000 gold., — hišnega davka 23 milijonov 650.000 gold., — obrtnijskega davka 9 milijonov in 50.000 gold., — dohodninskega davka 19 milijonov in 500.000 gld., — vseh teh neposrednih davkov skupaj 89 milijonov in 100.000 gold. Iz tega je pa tudi razvidno, da po zemljiškem davku veliko več kot polovica vseh davkov doteka v državne blagajnice in da je po tem takem kmetijstvo res poglavitni steber države.

Gospodarske novice.

* Čebelarstvo v Mariboru je prejelo — kakor „Slov. Gospodar“ poroča — od c. kr. ministerstva kmetijstva za preteklo leto 130 gold. državne podpore, s katero je na vrtu učiteljskega pripravništva postavilo nov in velik čebelnjak. Društvenina znaša 2 gold., katero pa društveniki mudno vplačujejo tako, da je v blagajnici zdaj samo 2 gold. 37 kr.

* Vinska letina na Štajarskem je bila lani tako bogata, da je vinorejcem v nekaterih krajih posode zmanjkalo in da v Zdolih nekateri vino še sedaj v kadeh imajo, ker kupca ni. Tudi na Ogorskem so toliko vina pridelali, da ga krčmarji točijo po 4 krajc. liter, in da za 45 kr. poln škaf vina pred pivce postavljajo.

* Za nakup Ruskega (Rigajškega) lanenega semena je tudi Goriška kmetijska družba dobila državno podporo, za katero kupi 20 polovnjakov tega semena za razdelitev. „Gosp. list“ pozivlja lanorejce, naj se zategadel brž oglasijo pri Goriški kmetijski družbi. Kdor tega semena kaj dobí, je po ministerski določbi zavezan, da

letošnjem letu stekalo se v cesarsko blagajnico (kaso). Da se pod besedo neposrednega ali direktnega davka razumevajo 4 vrste davkov, namreč: zemljiški, hišni, obrtnijski in dohodninski, to vedó naši bralci, in beseda „neposredni“ jim to naznanja, ker navedeni čveteri davek odrajujejo naravnost ali neposredno oni, ki imajo kako zemljišče (grunt), kako hišo, kako obrtnijo ali rokodelstvo, ali pa kakošen drug dohodek. Tem neposrednim (direktnim) davkom nasproti stoji posrednji (indirektni) davek, kamor spada davek od vžitnine, tobaka itd. Samo po sebi pa se tudi razumeva, da pričujoči pregled kaže samo davek, ki cesarskim blagajnicam doteka in v njem niso zapopadene davkovske priklade, ki jih pobirajo deželne in druge blagajnice.

Iz tega pregleda se tudi vidi, koliko ena dežela memo druge — po svoji velikosti — davka plačuje in da dežela Češka in doljna Avstrija donašate dobro polovico vsega direktnega davka cesarski blagajnici.

Poglejmo zdaj proračun za leto 1879.

ga povrne od svojega pridelka toliko polovnjakov, kolikor je od družbe semena prejel.

Jugoslovansko slovstvo.

* Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, obraduje Gj. Daničić. Zagreb.

Slavna „Jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti“, katera s pomočjo najodličnejših Hrvatskih ter inih učenjakov trudoljubivo in neprestano deluje na dušno korist in čast svojemu in vsemu slovanskemu národu, je začela izdajati „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika“, kateremu do sedaj še ni vrste. Imenitno in veletežavno delo uredovanja je izročilo omenjeno učeno društvo slavnoznanemu učenjaku Gj. Daničiću, kateremu je srbska vlada, ceneča važno to podjetje, dala za nekaj časa odpust od njegove službe, da mu bode moči izvršiti častni nalog. Kakor nam kaže „prospekt“, je to delo obširno osnovano, in ima vsaka beseda svojo monografijo. Ako pomislimo, da je sedaj pri nas na dnevnem redu dušno združenje s sosednimi rodovinci našimi Hrvati, in ker je temu temelj jezik, se je nadejati, da bodo inteligentni Slovenci obilo si naročali to knjigo, katera jim bode zanesljiv voditelj in svetnik v hrvatsčini in srbsčini.

* „Marica“ se zove političen časnik, ki izhaja v Plovdivu in donaša članke v Bolgarskem in Francoskem jeziku. V števil. 34. tega lista 21. dne novembra nahaja se dr. Jan. Bleiweisu in Slovencem jako simpatično poročilo, ki ga je spisal Bolgar gosp. Vaco, ki je bil osobno pričujoč v Ljubljani o slovesnosti, ki se je obhajala na čast 70. rojstnemu dnevu dr. J. Bleiweisa.

* „*Srpska Zora*“. Ilustrovan list za zabavu i po-
uku. Izdaje i uredjuje Todor Štefanović Viloovski.

Ta lepoznanški list, kateri izbaja v Beču in na-
stopi z bodočim novim letom svoj IV. tečaj — kar je
v današnjih politično razburjenih in materijalističnih
dnéh gotovo najboljšje priporočilo — smo uže mnogo-
krat priporočali Slovenom, večim srbščine in prijateljem
lepoznanstva, in sedaj to pohvalo zopet ponavljamo.
„*Srpska Zora*“ prinaša: povesti, životopise, kulturno-zgo-
dovinske, etnografične in topografične sestavke, pesmi,
ima književni vestnik itd. Sodelavci listu so najboljši
pisatelji srbski in slike gódiyo najfinejšemu umetelni-
škemu okusu. Cena listu za vse leto je: 6 gold. (za
Bosno in Hercegovino 7 gold.), naročnina se pošilja pod
naslovom: Administration der „S. Z.“ Wien II., Burg-
gasse 24.

J. Charpentier.

Zabavno berilo.

Črtica o Črnogorcih.

Iz Francoskega spisa: „Voyage sentimental dans les pays
slaves“.

V mestu Trstu sem se bil sprijaznil z nekim Fran-
cozom. Ta Francoz je nekoliko let preživel v Jugo-
slovanski, skupljal je svilniška jajčica in zapredke. Ne-
kega dne stopim v „Caffé antico Tomasso“, ter ga za-
gledam v družbi z nekim Nemcem, sam ne znam, kde
je sešel se z njim. Ta novi prišlec je bil na poti v
Dalmacijo zbog beretije z morskimi gobami, s plodom
Jadranskega morja. Le-ta človek je bil jako omikan,
a meni se je zdelo, da ni še znebil se vsega, kar je
bil naučil se na Bonnskem vseučilišči.

Na nasprotni strani v kavarni sta moški sedela dva
Črnogorca — kakor zmirom, popolnoma v orožji;
na mizi nista imela nikakoršne jestvine; takov je Črno-
gorski običaj. Jaz sem brezi vsakojakega odloga začel
motriti oba Črnogorca. Jeden nju, mladenič, ni raz-
odeval prav nič posebnega, jeden pa, starček, kazal je
sè svojo vnanjostjo jako odločno dušo in dobro srce.
Brke je imel dolge, lice okoščelo, rameni široki in ne-
kako izbokani, telesa je bil brdkega, svobodno vzrast-
lega. Ko je bil opazil, da je moje posebne pozornosti
predmet, ni zmotilo ga to prav nič; a kdor bi bil bistro
opazoval ga, preveril bi se bil, da je njegovo telo ozra-
čilo se z nečim gledališkim. Njegov mladi tovariš pa
je bil zmirom tisti.

Ko sem jaz motril obeh Črnogorcev obraza in po-
sebnosti njune obleke, vse iz belega sukna, v tem Ne-
mec ni nehal milih gorjancev gledati, — gledati skoro
plaho. Zamaknil se je v živ razgovor s Francoskim
trgovcem in ta razgovor, dragi čitatelj, hočem ti po-
pisati.

Nemec. To sta dva lisijaška lupeža. Nihče ne pride
v njune gore, da bi mu ne odrezali ušes ali nosú, ali
pa celó glave. O zmikaštvu nečem ni spregovoriti.

Francoz. Da, tako jih popisujó.

Nemec. To so ljudjé, ki si dadé glavo načeti vselej,
kedar koli se jih poloti migréna.

Francoz. Vaša beseda me jako zanimlje, tim bolje,
ker sem uže sam dal se zapeljati v njih gnjezdo.

Nemec. To je famozno! Podoba kaže, da ste ven-
dar zdravih udov vrnili se iz njih brloga.

Francoz. Tačas sem bil še mlajši, le za tega del
sem bil tako drzovit. Bival sem dosta mirno v Skadru,
v vélikem mestu Turškega pašalika. V vsaki hiši bilo
je treba zapreti okenice (fensterladen), ko hitro so pri-
nesli luč v hišo, če ne, dobil bi človek skozi štirioglato

luknjo, kakoršne luknje so v Skadru okna, — dobil bi
bil skozi njo pozdrav iz puške. Prošinila me je svoje-
voljna misel, da bi šel malo pogledat na Črno goro. Ta-
čas so se stepli Albanci pa Črnogorci, a zakaj? — Al-
banci so bili ukradli dva Črnogorska vola, a pastir je
bil tudi zginil. Črnogorci tatov niso gnali h kadiju, kar
bi bili morali učiniti omikani ljudje, temuč pobrali so
Albancem dvakrat toliko volov in vzeli pastirja, ki je
voli imel v skrbi.

Nemec. Sodnik bi bil gotovo pokaznil lupežnike.

Francoz. Tega tačas ni mogel znati človek, ali vse
ima svoj začetek. O boji, kar ti barbari trdé, ne bilo
bi varno popotovati iz Albanije na Črno goro, ali pa s
Črne gore v Albanijo, — popotovati v čolnu, ki bi ga
vodili moški, ker takoj bi lahko vstala strelba. Toraj
so me peljali v čoln, ki je vodilo ga osemnajst Alban-
skih žensk. Ti barbari, Albanci in Črnogorci, imajo
ta običaj, ta predsodek, da ne varujó le ženskih, temuč
da nič žalega ne učinijo tudi moškim, kateri se zaupajo
ženskemu varstvu.

Nemec. To je narobesvet! Sicer pa vam, gospod,
trdim, da je to, kar vi imenujete predsodek, le ju-
našk čut, katerega bi se tudi Nemec ne smel sramovati.

Francoz. Moje veslarke so bile krepke ženske.
Kakova ramena so to bila, gospod, in kakovi so bili
vratovi! Ko sem osamel bil med temi živočimi karija-
tidami, pač nisem čutil se nič kaj dobrovoljnega. Kaj
bi bil začel o boji z osemnajstimi? — Spomnil sem se
Orfejeve osode. Prepluli smo Skadarsko jezero brezi
vsakojake nezgode. Ko smo bili priveslali k bregu na
nasprotni konec jezera, pokazala se nam je takoj Čr-
nogorska vas Rjeka. Jako so me iznenadile čedne hiše.
Čudovito! imeli so tudi most. Dvakrat se jim je bil
zrušil, pa dvakrat so ga zopet postavili, sedaj pa trdno
stoji. Zamislil sem se v Skadar, kjer so strani uže ne-
koliko let potrte in kjer reka Bojana svobodno uhaja
okrog močno tako, da so me po močvirji morali cuco-
ramo prenesti v ladijico.

Nemec. Das ist kolossal!

Francoz. Tista trenotja, ko sem se bližal pobježju,
zagledal sem dvanajst Črnogorcev, nekateri so sedeli
na klopi, nekateri na tleh, nekoliko pa je ob zidu slo-
nelo jih, kurili so lule in njih obrazi so razodevali
misli — jasne tako, kakor bi bili imeli najčistejšo vést.

Nemec. Raji recite, da so njihovi obrazi razodevali
tisto grozno hladnokrvnost, ki jo navada daje zločincem.

Francoz. Ti barbari, moram trditi, oblečeni so bili
jako pošteno in njih skupnost je bila živo krasna. Naša
ladijica je bila še le priplula k bregu, uže je eden iz-
med njih vstal, a spregovoril ni ne besedice. Jaz sem
menil, da je to lupežniški načelnik; ali ni imel na sebi
nikakoršnega znamenja, ki bi se bil z njim razlikoval
od drugih tovarišev. Ta je najpopreje popadel drog,
katerega mu je bila podala ena mojih veslarek, prijel je
prednji del ladijice — in potegnil jo je k sebi s tako
opreznostjo, kakor bi bile veslarke bile njegove hčere,
jaz pa njegov sin. Zábil sem vam povedati, da je bil
vès, prav do zob, nenavadno in dično orožen.

Nemec. Das ist enorm!

Francoz. Ko sem gledal vse to, sam sebi sem opom-
nil: moči nimaš, da bi se ubranil, skrbi na moč, da se
bode z lepa vršilo vse; mirno stopi pred-nje, vljudno in
prijazno, kakor bi te vabili na gostijo. Moriturus
vos salutat. *)

Nemec. To menda je bila edina pomoč, s katero
ste mogli vplivati na-nje.

Francoz. Vstal sem sè zadja v ladijici. Teh bar-
barov načelnik je zagodrnjal nekaj sam sebi, ali zago-

*) Pozdravlja vas ta, ki se na smrt pripravlja.